636
Ч-39

24 SEP 2010
40536

Պրոլետարներ բոլոր երկրների միացեք

ՋՈՌ-ՎԵՏ ՊԱՐՏԱԴԻՐ
ԿԱՆՈՆՆԵՐ

ՓՈԽԱՆԱԿՄԱՆ ՖՈՆԴ
ОБМЕННЫЙ ФОНД

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է ՎԵԴՈՒ ՇՐՋԳՈՐԾԿՈՄԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ 15-ՀՈՒՆԻՍԻ 1936 Թ.

636
Վ-39

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ
ՎԵԴՈՒ ՀՈՂԲԱԺՆԻ

Վեդիի Շրջգործկոմի Տպարան Գ. Լ. Ո. № Տիրաժ 250 1936 թ.

635.12
Ա-35
03 AUG 2013
21269

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻՆ ԳՈՄԵՐՈՎ ԱՊԱՀՈՎԵԼ ՑԵՎ ԳՈՄԵՐԸ ՆՊԱՏԱԿԱՀԱՐՄԱՐ ԴԱՍԱՎՈՐԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

1) Կոլխոզ անասնապահական ապրանքային ֆերմաներում գոմաշինարարության տեղերի ընտրությանը և այլ շենքերի դասավորումը կատարվում է հողաժնի կողմից ու նրա թույլատվությամբ (Զոոտեխնիկի, Անասնաբուժի և Շին տեխնիկի հայեցողությամբ։)

2) Ստիպվ արգելվում է անասնապահական ֆերմայի անասունների և ընդհանրապես բոլոր գոմերի սահմաններում կատարել այլ շինարարություն։ որոնք առնչություն չունեն անասնապահության հետ։

3) Անասունների մսուրային շրջանն նախապատրաստելու նը. պատակով ավարտել բոլոր կիսավարտ գոմերը. նույպես վերանորոգել, ախտահանել և սպիտակեցնել բոլոր գոմերը (կովանոցները, վոչխարանոցները և այլն), վոչ ուշ մինչև հոկտեմբերի 25—ը։

4) Հորթանոցները և ծննդաբանները պետք է կառուցել և դասավորել այն հաշվով, որ հնարավոր լինի մշտական 12 աստիճան ջերմության պաշտպանվի, հակառակ դեպքում արհեստական միջոցներով տաքացնել։

5) Բոլոր գոմերը ապահովել մսուրներով. ջրամբարներով (ջրհորերով) և բոլոր խոշոր յեղջյուրավոր անասուններին ու ձիերին ապահովել թոկերով, իսկ ձիերին նոխտաներով.

6) Անասուններին լրիվ ջրով ապահովելու նպատակով բոլոր գոմերում պատրաստել ջրամբարներ, (ջրհորներ), խոնավությունից պաշտպանվելու համար, ջրհորները ծածկել հատուկ սալաքարերով և աշխատել ջրամբարները և ջրհորները զերծ պահել բոլոր կեղտոտություններից։

7) Բոլոր գոմերը ապահովել ցամքարով (ծղնոտ, փեին և այլն)։

8) Բոլոր խոշոր յեղջյուրավոր անասունների և ձիերի գլխավերևին գրել նրա տարիքը, անունը, կենդանի քաշը և բնավորությունը, իսկ կովերին ու գամբիկներին ավելացնել նրանց բեղմնավորման ժամանակը և յերբ է սպասվում ծինը։

9) Բոլոր գոմերում պետք է լինի ներքին կանոններ (կերա-

ՀՍՍՀ-Ագրո ՍՍՌ
36737-62

ման ռեժիմ և աշխատանքի կարգապահությունը)։

10) Բոլոր գոմերում պետք է լինի հակահրդեհային ինվենտար և խստիվ արգելվում է գոմերում ծխելը։

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄՆ ՑԵՎ ԽՆԱՄՔԸ

1) Նախքան մսուրային շրջանը, բոլոր ֆերմաներում անասունները պետք է դասավորել ըստ խմբերի (ըստ ցեղի, հասակի, արտադրողականության ըստ կենդանի քաշի)։ Յուրաքանչյուր խումբ պետք է դասավորել գոմի առանձին մասում, միաժամանակ ցածր մթերատվությամբ անասուններին աշխատել բարձրացնելու նրանց մթերատվությունը։

2) Անասունների խնամքի լավացման և մթերատվության բարձրացման նպատակով ունենալ վորակով և մշտական անասնապահներ, վոչ պակաս 3 տարի ժամանակով և նրա աշխատանքից փոխելը կարող է միայն հողբաժնի համաձայնությունից հետո։

3) Բոլոր անասունները (յեզները, կովերը, հորթերը, ձիերը և այլն) թիմարել որական վոչ պակաս 3 անգամ խոզանակով և յուրաքանչյուր անասունի համար պետք է լինի առանձին խոզանակ և քերոց։

4) Աշխատանքի ժամանակ բոլոր յեզները պայտել իսկ ձիերին ամբողջ տարին անկախ նրա աշխատանքից։

5) Ցնտեսության մեջ նոր գընված խոշոր յեղջյուրավոր ամասուններին (ուրիշ շրջաններից) 21 որ պահել կարանտինի տակ, իսկ ձիերին և խոզերին 15 որ, հատկացնելով նեմաններին առանձին գոմեր ու արոտներ և դրանցը ընդհանուր հոսին խառնել անասնաբուժի գիտությամբ։

6) Կարանտինում գտնվող անասունների սպասարկող անձանձ չի թույլատրվում մտնել առողջ անասունների գոմերը։

7) Անասուններին գյուղի սահմաններից (շուկա, տոնավաճառ և ցուցահանդես տանող) դուրս տանելու դեպքում կոլտնտեսության վարչությունը, կոլտնտեսականները, մենատնտեսները և բանվոր ծառայողները պարտավոր են անասնաբուժից ստանալ վկայական այն մասին, վոր տրվյալ գյուղում չկա վարաքիչ հիվանդություններ։

8) Գյուղում հիվանդության դեպքեր նկատվելիս ամիջապես հայտնել անասնաբուժին և միևնույն ժամանակ առանձնացնել հիվանդներին և ախտահանել նրա կանգնած տեղը։

9) Սատկած անասուններին ամիջապես տեղափոխել անասնաբերեզմանոցը և բժշկի նայելուց հետո խորը թաղել։

10) Բոլոր ֆերմաներում ունենալ անասնաբուժական դեղարկղ դեղերը գործածելու կանոնների հետ միասին։

ՀՂԻ ԿՈՎԵՐԻ ԽՆԱՄՔԸ

1) Հղի կովերի խնամքը կազմակերպել այնպես, վորպեսզի ապահոված լինի կովերի նորմալ ծինը։ Կովերի ծննդաբերության սկսվելուց 1 ամիս առաջ առանձնացնել։ Գոմում պատրաստել հատուկ ծննդարան, վորը պետք է լինի լուսավոր, չոր, տաք և պաշտպանված լինի քամիներից։

ա) Ծնելուց 10—15 որ առաջ հղի կովին տեղափոխել ծննդարան, այդպիսին բացակայելու դեպքում գոմի մի մասը տախտակով կտրել և ծառայեցնել այդ նպատակի համար։

3) Ծննդարանում սահմանել տաք, ապահովերի կամ սանիտարների ցերեկային և գիշերային հերթապահություն։

3) Հղի կովերին որվա տաք յեղանակներին որական 2 ժամ հանել սղրոսանքի (նախիրից առանձին), սակայն ծնելուց 15 որ առաջ և 15 որ հետո զբոսանքի չթողնել։

4) Հղի կովերին կերակրել բացառապես լավորակ կերերով, խուսափելով բորվոսնած վիճած կերերից։

5) Ծննդաբերության ժամանակ կովերին ցույց տալ ոգնություն, սահմանելով խիստ մաքրություն և դժվարության դեպքում դիմել անասնաբուժին կամ բուժակին։

6) Հղի կովերին ծնելուց 2 ամիս առաջ սիլոսով չկերակրել, հակառակ դեպքում վիժում կառաջանա։

7) Ծնելուց 2 ամիս առաջ ծընող կովերին գոմում կապել առանձին առանձին և ըստայնմ կերակրել։

8) Հղի կովին կթելը պետք է դադարեցնել նրա ծնելուց 40—60 որ առաջ։

9) Ծնելուց ամիջապես հետո խմեցնել կես դույլ (վեդրո) գոլ ջուր խառնելով 0,5 կ. գր. աղ։ Յուրաքանչյուր ժամ հետո նրան տալ խոտ։

10) Նոր ծնված կովերին առնվազը 8-ից 10 որ պետք է տալ գոլ ջուր (35-36 աստիճան)։

11) Յուրաքանչյուր կովի ռացիոնի մեջ ավելացնել որական 30—35 գրամ աղ կամ անընդատ մսուրների մեջ ունենալ կոշտ աղ, վորպեսզի ցանկացած ժամանակ կարողանա ոգտագործել։

12) Բոլոր գոմերում ունենալ ծնի որացուցային պլան, թե վոր կովը յերբ է բեղմնավորվել և յերբ է սպասվում նրա ծինը։

ՄԱՏՂԱՇ ՀՈՐԹԵՐԻ ԽՆԱՄՔԸ

1) Ծնելուց ամիջապես հետո փափուկ յեվ մաքուր շորով մաքրել հորթի դնչի և քթի լորձունքը, մաքուր սրբիչով համ փափուկ խոտով սրբել մարմինը մինչև վերջնական չորացումը։

2) Նորածին հորթի պորտը կարելուց առաջ պետք է սեղմել և դուրս հանել պորտի մեջ յեղած այրունը, փորից ներքեվ 3—7 սանտիմետր յերկարությամբ կապել, ջրի մեջ յեռացրած, ամուր թելով և պորտը կտրել կապած տեղից մեկ ու կեսից յերկու և կես սանտիմետր ցածր յեվ յոդ քսել կտրած տեղը։

3) Ծնելուց 2—3 ժամ հետո հորթին կերակրել, մոր խիժով և մատղաշներին մինչեվ 20 օրական հասակը, օրական կերակրել (ծծացնել) 3 անգամ։

4) Չի թույլատրվում մատղաշ անասուններին ծծեցնել կեղտոտ պտուկներից, այլ հարկավոր է նախորոք պտուկները լվանալ գոլ ջրով, չորացնել ապա ծծեցնել։

5) Հորթանոցը պահել չոր, լուսավոր, տաք, 12—15 աստիճան տաքությամբ, օդը մաքուր, խուսափելով սկվյաղնակներից (օդի հոսանքից)։

6) Ծնելուց ամիջապես հետո հորթին կշռել, վորից հետո կշռել պարբերաբար 15 օրը մեկ անգամ, և համաձայն նրա քաշի ավելացնել նրա կերաբաժինը։

7) Մատղաշներին պետք է այնպես խնամել և պահպանել, վոր յուրաքանչյուր հորթ աճ տա օրական 500—600 գրամ աճ։

8) Նորածին հորթերի համար պետք է պատրաստել վանդակներ 10—15 օր պահել այնտեղ, վորից հետո տանել հորթանոց։

9) Նորածին հորթերի համար չափազանց կարևոր և անհրաժեշտ է առաջին դալը (խիժը)։ Վորից կերակրել անհրաժեշտ քանակությամբ։

ա) Դալի մեջ գտնվում է այնպիսի սննդարար նյութեր, վոր կաթի մեջ չի լինում։

բ) Մաքրում են նորածին հորթի ստամոքսերի։

10) Հորթի տակը մաքրել 3-4 անգամ և արգելել կողմնակի մարդկանց մուտքը այնտեղ։

11) Ծննելուց հետո մաքուր շորով չորացնել հորթի դունչը, իսկ հիվանդությունից խուսափելու համար յուրաքանչյուր հորթի համար ունենալ մեկ սրբիչ ամեն օր հորթին մաքրել փափուկ խոզանակով, 10—15 օրական հորթերին, տաք յեղանակներին դուրս բերել մաքուր օդի մեջ զբոսանքի և դրա տեվողությունը սկսած կես ժամից օրական աստիճանաբար հասցնել 2 ժամի։

12) Հորթանոցում ունենալ ջերմաչափ։

13) Պատրաստել հիվանդ հորթերի համար մեկուսարան։ Նորածին հորթերի համար գործածել, վորպես ցամքար փափուկ ծղոտ և վոչ թե փեյին։

14) Ծննդարանում ունենալ ծննդաբերության հաշվառման մատյան վորտեղ գրանցել հորթի սկզբական քաշը, սեռը, ցեղը, գույնը անունը յեվ այլն։

ՀՂԻ ՎՈՉԽԱՐՆԵՐԻ ՅԵՎ ԱՅԾԵՐԻ ԽՆԱՄՔԸ

1) Հղի վոչխարներին և այծերին հատկացնել չոր և լուսավոր գոմեր, առանձնացնելով նրանց համար ծնարաններ։

2) Առանձնացնել և առանձին խնամք տանել հղի վոչխարների և այծերի նկատմամբ, կերակրել ամենա վորակյալ կերերով։

3) Արգելվում է հղի վոչխարների հետ միեվնույն գոմում պահել այծիր, վորովհետեվ շատ հաճախ այծերը հարվածում են հղի վոչխարներին, վորի հետեվանքով առաջ է գալիս վիժում

4) Նորմալ և անկորուստ ծին ունենալու համար ծննդաբերության շրջանում սահմանել ցերեկային և գիշերային հերթապահություն։

5) Մսուրային շրջանում յուրաքանչյուր հասակավոր վոչխարին հատկացնել 0,8 0,9 քառ. մետր տարածություն գոմում, իսկ մատղաշներին 0,6 մինչև 0,7 քառ, մետր։

6) Հասակավոր վոչխարներին գոմի ջերմաստիճանը պետք է լինի 7—8 աստիճան, իսկ մատղաշ վոչխարներինը 10·12 աստիճան։

7) Ծնելուց 3—5—օր առաջ ղի վոչխարներին տեղափոխել ծննդարան։

8) Հովիվների համար ունենալ գոգնոցներ. լվացարան, սրբիչ և սապոն։

9) 1936 թ. շրջանի բոլոր ֆերմաներում անցկացնել վոչխարների յերկու խույզ։

10) Որական յուրաքանչյուր մեկ վոչխարին տալ 5—6 գրամ աղ կոշտ դրությամբ։

11) 10 օրը մեկ անգամ հաշվի առնել զույգ ծնած վոչխարներին և հայտնել հողբաժնին, կազմակերպելով նրանց հատուկ ցուցակներ։

ՆՈՐԱԾԻՆ ԳԱՌՆԵՐԻ ՅԵՎ ՈՒԼԵՐԻ ԽՆԱՄՔԸ

1) Նորածին գառների քիթը և բերանը պետք է ամիջապես մաքրել լորձունքից և շորով կամ փափուկ ծղոտով չորացնել մարմինը։

2) Հովիվը պարտավոր է հըսկել, վորպեսզի նորածին գառները իսկույն յեվ լավ ստանան իրենց առաջին բաժին կաթը (դալը), վորն անհրաժեշտ է գառի ստամոքսը ու աղիքները մաքրելու համար և վոր գլխավորն է դալը իր մեջ պարունակում է մեծ քանակությամբ սննդանյութեր, վորը մեծ նշանակություն ունի գառի հետագա աճման համար։

3) Գառը թողնել մոր հետ միասին, գնելով առանձին վանդակում 2—3 որ, վոր գառը յեվ մայրը ընտելանան իրար։

4) Ֆիզիկապես թույլ գառներին պետք է անջատել ուժեղներից և տանել հատուկ խնամք։

5) Գառներին հատկացնել մաքուր, ընդարձակ, լուսավոր և տաք գառնանոցներ, փռելով նրանց տակը փափուկ ցամքար։

6) Արգելվում է գառներին և վոչխարներին ջուր խմեցնել անձրևաջրային փոսերից, ճահիճներից և այլ կանգնած ջրերից։

7) Հիվանդության նկատվելու դեպքում անմիջապես հիվանդը առանձնացնել առողջներից, տեղափոխել մեկուսարան, տեղը ախտահանել և դիմել անասնաբույժին։

ՄԵԿ ՏԱՐՈՒՄ ՅԵՐԿՈՒ ԾԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼ

Մեկ տարում վոչխարների յերկու անգամ ծին կազմակերպելը ունի խոշոր տնտեսական նշանակություն անասնապահության զարգացման գործում, վորի համար պետք է կազմակերպել 35 թ. եգ գառների գարնան բեղմնավորում և Արարատի ֆերմայում 50 մայր վոչխար հունիսի մեջ բեղմնավորելու են։

ՀՂԻ ԶԱՄԲԻԿՆԵՐԻ ԽՆԱՄՔԸ

1) Բոլոր հղի զամբիկներին ազատել ամեն տեսակի աշխատանքներից, ապահովելով նրանց խնամքի և կերակրման գործը նայած 15 որ չաշխատացնել ծնելուց հետո։

2) Ծնելուց 2 ամիս առաջ զամբիկի պայտերը (նալերը) հանել, մաքրելու չգործածել դաշար։

3) Հղի զամբիկներին ծնելուց 15 որ առաջ տեղափոխել ծննդարան ապահովելով/ցերեկային և գիշերային հերթապահություն։

4) Մսուրային շրջանում բոլոր հղի զամբիկներին ամեն որ ընդարձակ յեղանակներին, զբոսաբերել դրսումը 2-4 ժամ խնամողների միջոցով, առանց ազատ բաց թողնելու, նույնպես ջուր տանելու թոկերից բռնել տանել և բերել։

ԾՆՈՒՄԸ ՅԵՎ ՄՏՐՈՒԿՆԵՐԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

1) Ծնելիս քուռակը թաղանթով է պատված, անմիջապես պատռել թաղանթը, այլապես նա կարող է խեղդվել։

2) Ծնելիս անկանոն ընթանալու դեպքում անմիջապես դիմել անասնաբույժին։

3) Անջատված ընկերքն անմիջապես հեռացնել գոմից և թաղել, իսկ գոմի մտրուկի կեղտոտ մասերը լվանալ գոլ ջրով։

4) Ծնելուց 2 ժամ հետո զամբիկին տալ կեսվեդրո գոլ ջուր, հետը խառնելով 500 գրամ թեփ կամ ալյուր։

5) Նոր ծնած զամբիկին 4-5 որ կերակրել բացառապես լավ վորակի խոտով և մտրուկին մոր հետ տեղավորել առանձին կլեվակայում 2 ամիս։

6) Մտրուկին ծծեցնել - ծնելուց 2 ժամ հետո և փորլուծ նըկատվելու դեպքում հայտնել անասնաբույժին։

7) Ծնելուց հետո զամբիկին 5—6 որ հետո թողնել զբոսանքի, իսկ արոտ կարելի յե թողնել 10 որից հետո։

8) Մտրուկներին հատիկային կերեր կարելի յե տալ 2 ամսական հասակից հետո, այն էլ ջարդած վիճակում։

9) Վաղ գարնան ցուրտ յեղանակներին մտրուկներին չթույլատրել խոնավ գետնին պառկել, տեղավորելով չոր, մաքուր, լուսավոր և տաք գոմերում։

10) Մտրուկներին անջատել մայրերից 5—7 ամսական հասակից վոչ շուտ։

11) Մտրուկանոցը պետք է լինի չոր, լուսավոր, քամիներից պաշտպանված յեվ հատակը կավից, տակերը չորացնել փափուկ ծղոտով։

12) Մտրուկներին պետք է ամեն որ մաքրել խոզանակով և հաճախ սանրել։

ՔԱՇՈՂ ՈՒԺԻ ԽՆԱՄՔԸ

1) Քաշող ուժին պահել չոր լուսավոր և տաք գոմերում մաքրելով նրանց տակը որական 3-4 անգամ և գոմաղբը անմիջապես հեռացնել գոմից։

2) Որական 2 անգամ խոզանակով մաքրել և ամիսը մեկ անգամ ձմեռային սեզոնում տաք ջրով յեվ սապոնով լողացնել։

3) Փետրվարի մեկից ավելացնել քաշող ուժի կերի նորմաները, ջրել մաքուր յեվ թարմ ջրով, հիվանդությունների դեպք նկատելիս անմիջապես առանձնացնել հիվանդին և այդ մասին հայտնել անասնաբույժին։

4) Բանող կենդանիներին ճիշտ օգտագործելու համար նրան ամրացնել հատուկ մարդկանց։

5) Բոլոր քաշող ուժի լծասարքը հավաքակալել և ամրացնել քաշող ուժին, թույլ չտալով փոփոխություններ կատարելու։

6) Բանող անասուններին շաբաթական մեկ անգամ հանգիստ տալ։

7) Գարնանացանի և բերքահավաքի նախօրյակին տալ 15—20 օր հանգիստ, իսկ հոգնածներին մեկ ամիս։

8) Ձիերին հղիության 6-րդ ամսից ազատել ծանր աշխատանքներից, իսկ ծնելուց 2 ամիս առաջ և ծնելուց մեկ ամիս հետո բոլորովին ազատել աշխատանքից։

9) Արգելվում է քուռակներին մինչև լրիվ 3 տարեկան հասակը օգտագործել։

ԿԵՐԱԿՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

1) Կազմել յուրաքանչյուր կոլխոզի անասնակերի բալանս և խիստ հետևողականորեն ղեկավարվել նրանով։

2) Անասուններին կերակրել ներքին կարգ ու կանոններով սահմանված ժամերին։

3) Կերը տալու ժամանակ պետք է առաջին հերթին տալ կոպիտ կեր (խոտ և դարման,) հետո խտացված կեր, ապա վերջում նուրբ կեր, իսկ ձիերին խտացրած կեր տալ ջրելուց հետո։

4) Յուրաքանչյուր խոշոր յեղջերավոր անասունին տալ օրական 35—40 գրամ աղ, ավելի լավ է այդ աղը խոշոր կտորներով դնել մսուրը, որպեսզի անասունը ցանկացած ժամանակ կարողանա լիզել։

ԱՐՈՏԱՎԱՅՐԵՐԻ ՈՒ ՆԱԽՐԱԳՆԱՑ ՃԱՆԱՊԱՐՀՆԵՐԸ

1) Բոլոր արոտավայրերը նախքան անասուններին այնտեղ քշելը մաքրել դիակներից, քարերից, վոսկորների մնացորդներից և այլ սուր իրերից, ժամկետ ապրիլի 20—ից մայիսի 20—ը

2) Տնտեսություն ունեցած արոտատեղերը պետք է բաժանել նախիրների վրա. օգտագործել հերթականությամբ և ամենալավ ու մոտիկ արոտատեղերը հատկացնել կաթնատուներին, հղիներին (հղիության վերջին շրջանում) մատղաշներին և արտադրողներին.

3) Անասուններին նախքան արոտ հանելը յենթարկել անասնաբուժական քննության։

4) Առանձնացնել հիվանդ և կասկածելի անասուններին և տանել նրանց մեկուսարան. պահելով այնտեղ մինչև նրանց առողջանալը։

5) Սղոցել հարու (խփող) տըվողների յեղջյուրների սուր ծայրերը։

6) Բոլոր անասուններին պետք է բաժանել ըստ արտադրանքի (կթու, սուբա, բանող յեվ այլն)։

7) Ինկատի ունենալով, անասունների կաշվին հասցրած բոռերի վնասը—նրանց վոչնչացումը սկսել 25—ը Մարտի մինչև Օգոստոսի վերջը։

8) Գյուղերում և արոտներում ունենալ անասնագերեզմանոցներ և անասունների մուտքը այնտեղ արգելել։

9) Անասուններին ճիճվային հիվանդություններից զերծ պահելու համար կազմակերպել ճահիճների մելյորացիա։

10) Մսուրային շրջանից արոտայինին անցնելը պետք է կատարել աստիճանաբար (10—12 օրվա ընթացքում)։ Առաջին օրը դուրս թողնել 2—3 ժամով արոտում մնալու ժամանակամիջոցում ավելացնել մինչև 4 ու կես ժամով, այդ ժամանակամիջոցին պետք է լրացուցիչ կոպիտ կեր տալ որի քանակը աստիճանաբար պակասեցնել։

ԼԱՎ ՎՈՐԱԿ ԿԱԹ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

1) Յուրաքանչյուր կթվորներին յենթարկել բժշկական քննության ապա նոր թույլատրել կթելու, թույլ չտալ հիվանդ կանանց կով և վոչխար կթելու։

2) Կթելու ժամանակ կաթի առաջին կաթիլները կթել առանձին ամանի մեջ և թափել գոմից դուրս ապա նոր կթել ամանի մեջ։

3) Գոմերում ունենալ լվացարան, սապոն, ձեռքի և ամանների մաքրման համար սրբիչներ, իսկ կթողների համար նույնև աթոռներ։

4) Կթելուց առաջ կթողը մաքուր պետք է լվանա իր ձեռքերը և յեղունգները պետք է մաքուր կտրված լինի։ Կաթը ամպայման պետք է քամել, կիթը վերջացնելուց հետո կաթը գոմից հեռացնել և կաթնամանները լվանալ սկզբից սառը ջրով ապա յեռացրած ջրով և չորացնել։

5) Խստիվ արգելվում է կթելու ժամանակ աղմկել, փոշի բարձրացնել և կեր տալ։ Կթողների համար ձեռք բերել խալաթներ 5 օրը մեկ անգամ լվանալ։

6) Բոլոր նոր ծնած կովերի կաթը ծնման օրից հաշված առնել առանձին-առանձին, թե յուրաքանչյուր կով ինչպես յերեկոյան այնպես էլ առավոտյան քանի լիտր կաթ է տալիս։

ԶՈՒԳԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

1) Կենդանիների զուգավորումը կատարելիս, ղեկավարվել հողբաժնի տված պլանով։

2) Բոլոր ֆերմաներում անցկացնել կովերի պարտադիր ձեռնաքաշ զուգավորումը։

3) Մայրական կազմը լրիվ կերպով և ժամանակին ծածկելու համար տնտեսությունը պետք է ունենա—

ա) Ձեռնաքաշի ժամանակ 50 60 կովին մեկ արտադրող

բ) 30—40 զամբիկին մեկ հովատակ

գ) 50—80 մաքուն մեկ խոյ (դոչ)։

դ) 20—25 մերունին մեկ վարազ։

4) Կոլտնտեսականների և մենատնտեսների նախիրներին ապահովելու համար պետք է յուրաքանչյուր գյուղում կազմակերպել զուգավորման կետեր մայրական ամբողջ կազմը ծածկելու համար։

5) Թույլատրվում է զուգավորել—

ա) Զամբիկներին 3 տարեկան հասակում

բ) Հովատակներն 2—25 տարեկան հասակից

գ) Եզ մոզիներ 2-2 ու կես տարեկան նայած նրանց տոհմային և ցեղական հատկություններին։ Իսկ ցուլիկներին 2 տարեկան հասակից

դ) Վարազներին 9 12 ամսական հասակից

ե) Խոյերին մեկ ու կեսից 2 տարեկանից.

զ) Եզ գառներին մեկ տարեկանից։

6) Բռուցելյոզով (վարակիչ վիժում) հիվանդ մայրերին պետք է պահել բոլորովին առանձին նախիրներով և ծածկել առանձին արտադրողով միայն նրանց առողջությունը պարզելուց հետո—իսկ վիժված կովերին թույլատրվում է ծածկել 2 ամսից հետո։ Ընկերքը և նրանցից արտադրված արտաթորությունները հավաքել լավ այրել։

7) Զուգավորման կամպանիայից մեկ ու կեսից 2 ամիս առաջ պետք է բոլոր արտադրողներին ու մայրերին, վորոնք յեն թակայեն զուգավորման կերակրել լավ կերերով, մանավանդ զուգավորման մոմենտին պետք է տալ կոպիտ և խտացրած կերեր (քուսպ, հունդ, և գարի)։

8) Զուգավորված կենդանիների գրանցումը պետք է կատարել ծածկելու մոմենտին։

9) Ուժեղացնել հղի անասունների հսկողությունը վիժումներից խուսափելու համար, չպետք է ջրել սառը ջրով, չտալ նրանց փթած կերեր և զգուշանալ մեխանիկական հարվածներից։

10) Ծնվելուց մեկու կեսից 2 ամիս առաջ պետք է հղի կովերին ցամաքեցնել։

11) Մատղաշների գոմերը պետք է մաքրել և ցամքարը փոխել 2—3 անգամ օրական։

ՄԵՏԻԶԱՑԻԱ

Անասունների վորակը բարելավելու և նրանց վորակը բարձրացնելու նպատակով մեր շրջանում, վորպես պլանային ցեղ ընդունված են խոշոր յեղջերավոր անասունների համար Շվից ցեղը, վոչխարների համար «Կարակուլ ցեղը»։ Յելնելով այս կարևոր խնդրից խստիվ արգելվում է ցեղական արտադրողներն առանց հողբաժնի թույլտվության վաճառել, մորթելը և արտահանել շրջանից դուրս. Տանել հատուկ խնամք ցեղական ցուլերի նկատմամբ և նրանց նկատմամբ կիրառել ռացիոնալ կերակրում։ Կոլխոզները ֆերմաների համար ցեղական արտադրողներ ձեռք բերելու նպատակով պետք է ձեռք բերեն միայն նշված պլանային ցեղերից։

ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

1) Յուրաքանչյուր կոլխոզում ունենալ հիվանդ անասունների համար մեկուսարան, ֆերմայից, շենքերից 150—200 մետր հեռավորության վրա։

2) Հիվանդության դեպքեր նկատվելիս հիվանդ անասուններին տեղափոխել մեկուսարանը և այդ մասին ամիջապես հայտնել անասնաբուժին կամ բուժակին։

3) Հիվանդ և վարակիչ հիվանդությամբ բռնկված անասունների խնամքը պետք է տանել առանձին, ինչպես նայև պետք է առանձին լինի նրանց կերի և ջրելու տեղը։ Արգելել կողմնակի մարդկանց մուտքը հիվանդների մոտ։

4) Վարակիչ հիվանդությունների դեպքում (սիբիրախտ, սպիտակ փորլուծ ճիճվորին հիվանդ և այլն) դիակները այրել։

5) Հիվանդ կենդանիներին սպասարկելու համար առանձնացնել հատուկ աշխատողներ և չթույլատրել նրաններին խնամել նայև առողջ անասուններին։

6) Բոլոր գյուղերում 36 թ. ընթացքում ունենալ անասնագերեզմանոցներ և ունենալ բոլոր ֆերմաներում անասնաբուժական դեղարկղ (ապտեչկա)։

ԽՈՏՀՈՒՆՁ

1) Վորպեսզի խոտը չփչանա և խոտի մեջ յեղած սննդանյութերի քանակը մինչև 39 տոկ, բարձրանա, դրա համար խոտհունձը կատարել վաղ և սերմակալման ժամանակ։

ա) Յերբ խոտակազմի մեջ գերակշռում է խրփուկը, սեզենը (հացազգիներին պատկանող խոտերը), այդ դեպքում խոտհունձը սկսել տվյալ տեսակի խոտերի հասկեր արձակելու ընթացքում այն հաշվով, հունձը ավարտվի նրանց ծաղկման վերջում։

բ) Խոտակազմի մեջ) վեյրի վիկայի, դուլլի) լոբազգիներին պատկանող խոտերի գերակշռման դեպքում խոտհունձը սկսել այդ խոտերի կոկոնակալման վերջում (ծաղկման 50 տոկ. ժամանակաշրջանում) և ավարտել նրանց ծաղկման վերջում։

ԱՌՎՈՒՅՏ—(ՅՈՆՋԱ)

1) Առվույտի կերային արժեքը բարձր պահելու համար, հնձել ծաղկելու առաջին շրջանին այն հաշվով, վոր դաշտը ամբողջովին ծածկված լինի քաղի վերջում ծաղկով։

2) Յեթե առվույտի ցանքի տարածությունը շատ մեծ է խոտաքաղը պետք է սկսել այն ժամանակ, յերբ ծաղկել է նրա 10 տոկ. իսկ յեթե քիչ է այն ժամանակ յերբ ծաղկել է արդեն նրա 20 տոկ., ուշացնելու դեպքում տերևները կթափվեն և ցողունները կկոշտանա, կստացվի սննդանյութերի զգալի կորուստ։

ՍԻԼՈՍԱՑՈՒՄ

Սիլոսը կարելի յե պատրաստել ճահճային խոտերից, բոստանների մնացորդներից և այգիների խոտերից, բոլոր վայրի բույսերից վորը դառնում է պիտանի կեր կենդանիների համար ևբար ձրացնում է կովերի կաթնատվությունը։

ԽՈՏԻ ՊԱՀԵԼԸ (ԴԻԶԵԼ)

Խոտը դաշտից տուն տեղափոխելիս պետք է լուրջ ուշադրություն դարձնել նրա պահպանման վրա։

1) Դեզերի տեղը պետք է ընտրել այնպիսի տեղ, վորտեղ հողը քիչ խոնավություն է պարունակում [illegible]

ստորերկրյա ջրերից։

2) Դիզելիս դեզի տակը փռել դարմանկամ հին խոտ (չոր)

3) Դիզման աշխատանքները սկսել առավոտյան այնպիսի ժամանակ յերբ ցողը վերացել է և վերջացնել յերբ արևը մայր է մտնում, իսկ ցերեկվա շոգ ժամին դադարեցնել դիզելը, վորպեսզի ծաղիկները չթափվեն։

4) Դեզերը պատրաստել յերկարաձև (սկիրտաձև) և հրդեհից պաշտպանելու համար դնել իրարից 30—40 մետր հեռավորության վրա։ Դեզի արտաքին մասում չպետք է լինի խորտուբորտություններ, վորպեսզի անձրևաջրեր չանցնեն դեզի մեջ։

5) Վորպեսզի հնձած խոտի սննդանյութերի կորուստ չլինի խոտը չթողնել անձրևների տակ հավաքել այն ժամանակ յերբ խոնավությունը 25 տոկ. բարձր չէ և չորացնել այնքան, վոր ձեռքով խփելիս չփշրվի նրա ծաղիկները և քնքուշ մասերը ու ժեղ չթափվի։

6) Ըստ կլիմայական, հողային և ռելեֆային պայմանների խոտհունձի համար շրջանը բաժանել 3 գոտիների 1 դաշտային մաս, 2 Ջանախչիի դաշտ, 3 Միլի դարա և Ջղին դարա։

ա) Առաջին գոտում խոտհունձը ավարտել 8 օրվա ընթացքում, 2-րդ գոտում 10 օրվա ընդացքում, 3-րդ գոտում 12 օրվա ընդացքում։

7) Խոտը մաքուր հնձելու և բերքը 8—15 տոկ. բարձրացնելու համար հնձել հողի մակերեսից 2-3 սանտիմետր վորն բարձր։

8) Խոտհունձը արագ յեվ վորակով կատարելու համար տեղերում յեղած խոտհունձ մեքենաները և ձիափոցխերը գործի դնել։ Սահմանել խոտհունձ մեքենաների օրական հնձման բեռնվածությունը 3 հեկ. իսկ ձիափոցխերի համար 5 հեկ.

Սահմանել խոտհունձ մեքենայի համար տարեկան հնձման բեռնվածությունը 50 հեկտար իսկ ձիափոցխերի համար 70 հեկ.։

9) Հնձած խոտը հավաքել առավոտյան յեվ ցերեկոյան, վորպեսզի խոտի ծաղիկները և տերևները չթափվեն։

ԱՐՈՏԱՎԱՅՐԵՐՈՒՄ

1) Քանի, վոր արոտների ռացիոնալ օգտագործումը բարձրացնում է նրանց բերքատվությունը մինչև 20 տոկ., ապա բոլոր ամառային արոտավայրերում անցկացնել արոտների հերթական օգտագործումը շրջանի մասնագետների ցուցմունքներով։ Չի թույլատրվում այդ կարգը խախտել կամ [illegible]

ուշ կամ շուտ տեղափոխել անասուններին, մի արոտամասից մի ուս արոտամաս։

2) Ցենթալեռնային արոտներում թույլատրել անասուններին արածացումը, յերբ այդտեղ խոտը բարձրացել է 9—10 ս. մետր, իսկ լեռնային ավելի բարձր արոտավայրերում յերբ բարձրացել է 5—6 ս. մետր և հողը չորացել է. արգելել բոլոր արոտավայրերում վաղ գարնան արածացնելը։

3) Վորպեսզի արոտներում առաջ չգան կոշտեր, խորտուփորդություններ, դրա համար արգելել անձրևային յեվ մարախլապատ օրերին թաց լանջերին արածացնելը։

4) Անասունների վորակավոր մաքուր ջրով բավարարելու համար գոյություն ունեցող բոլոր ջրամբարները (գոլ՛երը) ու աղբյուրները մաքրել ու վերանորոգել, ժամկետ Մայիսի 20—ը։

5) Անասուններին ջրելու վայրերում և դրա շրջակայքում արոտավայրերն ավելորդ չտրորելու և անոգտագործելի չդարձնելու համար, ջուր տարվող անասուններին թույլ չտալ հիմնական ճանապարհից ցրվելու։

6) Վորպեսզի ձյունի տակ մնացած մատաղ ծիլերը հաջորդ տարին լավ բերք տան և չկորչեն, արգելել արոտավայրերի արածացնելը ուժեղ ցրտերն ընկնելուց 12—15 օր առաջ։

ԽՈՏՀԱՐՔՆԵՐՈՒՄ

1) Վորպեսզի խոտհարքների բերքը պաշտպանած և ել ավելի բարձրացված լինեն բերքատվությունը՝ արգելել բոլոր խոտհարքներում գարնանը անասուններին արածացնելը։

2) Խոտհարքների հաջորդ տարվա բերքը բարձրացնելու նկատառումով, թույլատրել անասուններին արածացնելը միայն խոտհարքի հնձելուց 21 օր հետո և արգելել արածացնել սառնամանիքները սկսվելուց 15 օր առաջ։

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՈԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

1) Կազմակերպել բանող կենդանիների ճիշտ ոգտագործումը.

ա) Ձիերին և յեզներին բաժանել ըստ խմբերի և սահմանել արտադրանքի նորմաներ ըստ աշխատանքի տեսակների։

2) Ձիապանը ձիերին ընդունելիս պետք է լավ զննի հարվածի տեղ կամ հիվանդ չի ձին, վորի համար նա պետք է հայտնի բրիգադիրին անասնաբույժին կանչելու համար։

3) Բանող կենդանիներին շաբաթվա մեջ 1 օր հանգիստ տալ նախքան գարնանացանի սկսելը, վորից հետո պետք է տալ 10—15 օր հանգիստ, իսկ հյուծվածներին 20—30 օր։

4) Զուգավորման շրջանում արտադրող հովատակներին արգելվում է աշխատացնել, վորոնք ընդունված են զուգավորմանը մասնակցելու համար։

5) Արգելվում է վորյեվե աշխատանքի համար ոգտագործել մատղաշներին մինչև 3 տարեկան հասակը։

6) Ցերորդ տարվա ձմեռը մտրուկը պետք է վարժված լինի վորից յետո պետք է ոգտագործել թեթև բեռներ տանելու համար։

ՄԵՂՎԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

1) Ձմռան վերջին յեվ գարնան սկզբներին, յերբ դեռ մեղուները գտնվում են ձմեռանոցում, պետք է ուժեղ հսկողություն սահմանել ոգտագործել ձմեռանոցի համար սարքավորված ոդափոխության համար բոլոր հնարավորությունները։

2) Մեղուները ձմրանոցից նախքան դուրս դնելը պետք է կատարել մեղվանոցի տեղի ընտրություն և մաքրել այն։ Մեղվանոցի տեղը պետք է լինի չոր, քամիներից պաշտպանված, աղմուկից, մեծ ջրերից, ճահիճներից հեռու և յերկարատև շոգերից պաշտպանված։

3) Մեղուները ձմեռանոցից պետք է դուրս դնել յերբ դրսում արեվ է ձյուն չկա և յերեկոները ջերմաստիճանը հասնում է 10—13 թ։ Դուրս դնելու աշխատանքը պետք է կատարել լավ պարզ յեղանակներին այն հաշվով, վոր աշխատանքը վերջանա առավոտյան ժամը 9—ին։

4) Այս կանոնից բացառություն կազմել և մեղուները ձմեռանոցից դուրս դնել այն դեպքում յերբ առաջին կետում ցույց տրված ոդափոխության բոլոր միջոցները գործածելուց հետո ձմեռանոցում մեղուները դարձյալ անհանգիստ են։

5) Դուրս դնելուց հետո մեղվանոցում պետք է կատարել ընտանիքների արտաքին թռուցիկ ստուգում և ապա հատակների մաքրում։

6) Մեղվանոցից դուրս դրած ընտանիքները յերբ մաքրման թռիչքը վերջացնում են պետք է կատարել տաքացումների լրացում, հանել այն շրջանակները վորոնց վրա մեղու չի պատվում, բունը սեղմել կենտրոնում յեվ 2 կողմերից տալ տաքացումներ։

36737-62

7) Այն մեղվանոցները վորոնք ջրերից հեռու յեն, պետք է մեղվանոցում դնել ջրի ծորակներ։

8) Հատակները մաքրելու աշխատանքները վերջացնելուց հետո որվա տաք յեղանակներին պետք է կատարել ընտանիքների ներսի գլխավոր ստուգում։ Հայտնաբերված անմայր ընտանիքներին պետք է տալ պահեստի մայրեր, այդպիսին չլինելու դեպքում միացնել մայր ունեցող թույլ ընտանիքների մեկին։ Իսկ կերապակաս ընտանիքներին պետք է տալ շրջանակով կնքված մեղրը։ Ստուգման ընթացքում պետք է մաքրել ընտանիքում յեղած մոմի կտորները, վերցնել բնում յեղած սևացած, անպետք, անգույն, գործած չիչերը։

9) Կերապակաս ընտանիքի պաշարի լրացումը կատարել շաքարի միջոցով։ Շաքարաջուրը պետք է տալ քարցր վիճակում (2 բաժին շաքար մեկ բաժին ջուր) այնել մեծ բաժակներով 800 գրամից մինչև 1000 գրամ մեկանգամից։

10) Ամբողջ սեզոնի ընթացքում պետք է պայքարել մեղուների միջոցով առաջացած գողությունների դեմ։

11) Պետք է բավարար հրակողություն ունենալ մեղվանոցում, վորպեսզի պահանջված ժամանակին ընտանիքի բունը համապատասխան չափով լայնացվի լրացուցիչ չեչեր տալու միջոցով։ Չեչերը ամենապես բնի կենտրոնում տալ չի թույլատրվում։ 3 տարուց ավելի գործածված հին սևացած չեչերը չպետք է օգտագործել։

12) Անկանոն բռաչեչերի (անպետքմնացորդ) խուսափելու նպատակով մոմաթերթերը փակցնել ամպայման լարով պատած շրջանակների վրա։

13) Մեղվանոցում չպահել 2 տարեկանից բարձր հասակ ունեցող մայրեր։

14) Պայքարել բնական ձագտվության և ձագատենտի դեմ։

15) Մեղվի ընտանիքների բազմացումը կատարել արհեստական ձագեր վերցնելու միջոցով, ձագերը վերցնել մեղվաբերքից 20-30 որ առաջ։

16) Արհեստական մայրաբուծության և բոռաբուծության աշխատանքները պետք է ձեռնարկել այն հաշվով, վոր մեղվաբերքից 20—30 որ առաջ հնարավոր լինի ունենալ բեղմնավորված մայրեր։

17) Մեղվանոցում պետք է ունենալ լվացարան, օճառ, և սրբիչ, մեղվապահը պարտավոր կարգով աշխատանքից առաջ և հետո պետք է ձեռքերը մաքուր լվանա և ձեռքի գործիքները ախտահանի։

18) Մեղվանոցում հիվանդ ընտանիքներին նայելուց հետո, նախքան առողջ ընտանիքներին անցնելը պետք է, ձեռքերը լվանալ ապա ախտահանել սուլեյմանի լուծույթով։

19) Հայտնաբերված բոլոր հիվանդ ընտանիքները պետք է բուժել նույն սեզոնի ընթացքում։ Թափ տալու աշխատանքները պետք է կատարել մոմաթերթերի կառուցողական շրջանում։

20) Մեղվանոցի գույքը պետք է կանոնավոր դասավորել. մեղվանոցին կից հատուկ շենքերում, վորոնք չպետք է ունենան այնպիսի անցքեր, վորով հնարավորություն տան մեղուներին ներս խուժելու։

21) Մեղրը քամել այնպիսի շենքում վորտեղ մեղուները ներս մտնելու հնարավորություն չունենան։

22) Մեղվանոցները պետք է ունենան մեղվանոցային տետր, վորտեղ յուրաքանչյուր ընտանիքին հատկացվելու է մեկ եջ։ Այդ եջում պետք է գրանցել տվյալ ընտանիքին վերաբերվող բոլոր դիտողությունները։

23) Մեղվանոցում պետք է ունենալ 10 յերորդական կշեռք, վորի վրա դրվելու յե մեղվանոցի ամենա ուժեղ և աչքի ընկնող ընտանիքներից մեկը, նույնպես պետք է ունենալ արևի մոմահալ։

24) Մեղվանոցը պետք է ունենա դիտողությունների տետր կամ որագիր։ վորի մեջ գրվելու է որվա կլիմայական դիտողությունները, Փոփոխությունը և կշռափեթակի վերաբերյալ տեղեկությունները։

25) Վարակված յեվ կասկածելի գույքը պետք է ամիջապես ախտահանել, իսկ ցեցից պաշտպանելու համար պետք է նախապես նրանց վրա ցանել նավթալին ապա դասավորել կորպուսների մեջ, իսկ կորպուսները մեկ մեկու վրա սյունաձեվ և անցքերը փակել մկներից պաշտպանվելու համար։ Այն շենքերը վորտեղ դասավորվում են պատրաստի չեչեր, նախորոք շենքը պետք է ախտահանել։

26) Մեղվի բոլոր ընտանիքները աշնանը—Սեպտեմբեր և Հոկտեմբեր ամիսներին պետք է ունենան 7—ից 8 շրջանակ պատող մեղու 16 կ. գր. պաշարով։

27) Վորպես անձեռնամխելի ֆոնտ հաջորդ տարվա համար պետք է պահել յուրաքանչյուր ընտանիքի համար մեկ շրջանակ լիքը կնքված մեղրով։

28) Յուրաքանչյուր մեղվանոց ձմեռանոց պիտի տանի ձմեռը ընտանիքների քանակի առնվազը 15 տոկ. չափով պահեստի մայրեր։

29) Մեղուները ձմեռանոց դընելուց առաջ ընտանիքների բնի միջից պետք է հանել դատարկ

և կիսաւերված շրջանակները, ապա նոր կատարել տաքացումներ ու լրացումներ։

30) Այն շենքերը վորոնցում ձմեռելու յեն մեղուները նախապես հարմարացնել ձմեռանոցի ներքին պահանջներին, շենքը պետք է լինի չոր, և աղմկից հեռու, տանիքը և պատերը ապաղած ոդափոխության հարմարեցված, ներսը, մաքրված հարևան շենքերի ծխից պաշտպանված,

Ձմեռանոցի շենքի ներսի բարձրությունը պետք է լինի սովորականից վոչ բարձր։

31) Մեղուները նախքան ձմեռանոց դնելը, մեկ ամիս առաջ պետք է ախտահանել շենքը ծծմբի ծխով, ախտահանման ժամանակ շենքից պետք է հեռացնել մետաղե բոլոր պիտույքները, ձեռք առնելով հակահրդեհային բոլոր միջոցները։ Ծածկել շենքում յեղած բոլոր մկների անցքերը։

32) Ախտահանված ձմեռանոցը պետք է ախտահանելուց հետո 24—26 ժամ փակ պահել։ Ապա բաց անել դռները և լուսամուտները կատարել ոդափոխություն 24—28 ժամ։

33) Ձմեռանոցում մեղուները պետք է դասավորել հատակից 25 ս. մ. բարձր, պատերից 50 ս. մ. հեռու, իսկ շարքերը պետք է դասավորել 3 ընտանիքից վոչ բարձր իրար վրա և շարքը շարքից 60 ս. մ. հեռու, վորպեսզի հնարավոր լինի միջանցքներից ազատ շարժվել ձմեռանոցում։

34) Ձմեռանոցում նորմալ ջերմություն պետք է պահպանել 4-6 աստիճան ըստ ցելսիուսի։ Բաց թողնել բոլոր ընտանիքների արփանոցները, ձմեռանոցում ավելի լույսը խիստ արգելվում է։

35) Ձմեռանոցում մեղուներին թարմ յեվ խոնավ օդով ապահովելու համար անկյունում պետք է ունենալ մեկ վեդրո ջուր և 10 որը մեկ անգամ փոխել ջուրը։

36) Մեղուները ձմեռանոց դրված որվանից մինչև դուրս դնելը կատարել ջերմաստիճանի չափումներ և գրանցել հատուկ տետրի մեջ։

37) Ձմեռանոցի մոտ դրսում կախել մի ջերմաչափ այնպիսի տեղ, վորը պաշտպանված լինի ձյունից և քամիներից. գրանցել նույնպես ջերմաչափի չափումները նույն տետրում։

38) Ձմեռանոցի ջերմաչափի չափումը և ստուգումները պետք է կատարել մինչև հունիսի 30-ը 10 որյակներով, իսկ մինչև փետրվարի 25—ը 5 որյակներով նրանից հետո մինչև դուրս դընելը ամեն որ։

ՄԵՂՈՒՆԵՐԻ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Մեղվի ընտանիքների մեջ տարածված հիվանդությունների մասնավորապես փթախտի դեմ պայքարելու, վարակը բնում խեղդելու, չտարածելու և նրան իսպառ վերացնելու համար կիրառել հետևյալ միջոցառումները։

1) Կազմակերպել տեղերում հակափթախտային բրիգադներ վորոնց միջոցով ստուգել շրջանի բոլոր գյուղերի մեղվի ընտանիքները, հիվանդներին հայտնաբերելու, նրանց պարտադիր կարգով բուժելու և ինվենտարի ախտահանում կատարելու համար։

2) Հարկադրել մեղվատերին լրիվ կիրառել սույն թվի պարտադիր Զոո-վետ կանոնները ժամանակին հայտնաբերելու հիվանդ մեղվի ընտանիքներին նրանց մասին ամիջապես հայտնել Հողբաժնի անասնապահական սեկտորին։

3) Շրջանի սահմաններում և նրանցից դուրս արգելել մեղվի ընտանիքների ամեն տեսակի տեղափոխում։ Արգելել հին չախտահանված դատարկ փեթակների և այլ մեղվաբուծական ինվենտարի առուծախը յեվ փոխադրությունը։

4) Ծանոթություն. — Մեղվի ընտանիքների տեղափոխությունը թույլատրվում է Շրջ. Հողբաժնի մեղվաբուծի յեվ անասնաբուժական պերսոնալի գիտությամբ ու թույլատվությամբ. նրանց կողմից տրված առողջապահության հատուկ վկայականով։

4) Արգելել հին դատարկ արկղների և նրա մասերի շրջանակների և այլ մեղվաբուծական ինվենտարի դրսում կամ մեղուների մատչելի տեղում տեղավորելը։

5) Բոլոր միջոցներով կանխել գողությունը մեղուների կողմից։

6) Արգելել մեղուներին փեթակից դուրս և բացոթյա կերակրելը։

7) Պարտադիր կերպով այրել բոլոր սատկած մեղուներին և փեթակի հատակին թափված աղտերը։

8) Պարտադիր կարգով ախտահանել գործածության մեջ յեղած բոլոր փեթակները և նրանց մասերը, մեղվաբուծական վողջ ինվենտարը և հիվանդ մեղվի ընտանիքի տեղը։

Ծանոթություն. Պարտավորեցնել գյուղխորհուրդներին և կոլխոզ վարչություններին սույն պարտադիր վորոշումը լույս տեսնելուց հետո մեղվապանների ընդհանուր ժողովում ամիջապես ընտրել մեղվաբուծական հակափթախտային բրիգադներ։

Մեղվաբույծ բրիգադների թիվը սահմանել մեղվաբուծների ընդհանուր ժողովում յելնելով տեղի յեվ մեղվի ընտանիքների քանակից ու տեղական պայմաններից,

սակայն այն հաշվով, որ լուրաքանչյուր գյուղ ունենա 3 ից վոչ պակաս բրիգադային կազմ։

9) Մեղվաբուծ բրիգադներում պարտավորեցնել հաշվի առնել իր գյուղի մեղուների ընդհանուր ընտանիքների թիվը և պարբերաբար ստուգել նրանց հիվանդներին հայտնաբերելու և բուժելու։

10) Ամիջապես գյուղխորհուրդներին հայտնել հիվանդությունները ծածկողներին և սույն վորոշման վորևէ և կամ խախտող մեղվատերերի անուն և ազգանունը։

11) Ոգնել բրիգադներին մեղվաբուծական հրահանգչին և անասնաբուժական պերսոնալին բուժման յեվ ախտահանման ընթացքում կատարելու նրանց բոլոր որինական պահանջները, նրանց բացակայության դեպքում հողբաժնի մեղվաբուծի և անասնաբուժական պերսոնալի միջոցով և նրանց ցուցմունքներով կազմակերպել հիվանդ ընտանիքների բուժումը։

12) Թույլ չտալ ուրիշ շրջաններից մեր շրջանի տերիտորիայի կայարաններում իջեցնելու մեղուներ առանց հողբաժնի գիտության։

Վերոհիշյալ պարտադիր վորոշումը խախտողները կենթարկվեն դրամական տուժի 5-50 ռ. սահմաններում, կամ հարկադիր աշխատանքի 5—15 որ ժամանակով, իսկ ակնհայտ և չարամտորեն խախտողները կենթարկվեն դատական պատասխանատվության։ Սույն պարտադիր վորոշման կիրառման հսկողությունը դնել Հողբաժնի, Մ. Տ. Կայանի, Միլիցիայի և գյուղխորհրդի վրա։ Սույն վորոշումը տարածվում է անասնապահությամբ զբաղվող բոլոր տնտեսությունների վրա։

Սույն պարտադիր վորոշումը ուժի մեջ է հրատարակման որվանից սկսած մեկ տարի ժամանակով։

ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
Հ. ԱԲԴՈՒԼԼԱՅԵՎ

ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵՅԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
Մ. ԲԱՇԻՐՈՎ

ՀՍՍՀ Գիտությունների Ակադեմիայի Գրադարան
Ս. Մաշտոցի անվան Ձեռագրատուն

709

Q 1/2

21.569